

Het manuscript van het proefschrift van George Hooijer is goedgekeurd en de datum voor de openbare verdediging is definitief vastgesteld op:

MAANDAG 27 MEI, 13.45 UUR in de Aula van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Hemelrente in Gouden Eeuw aansporing om geld voor armenzorg te werven

In de Gouden Eeuw was hemelrente een beloning in het hiernamaals voor wie liefdadige giften aan armen schonk. Een gangbare wetenschappelijke verklaring stelt dat aan deze schenkingen met name eigenbelang ten grondslag lag. De studie van George Hooijer plaatst een vraagteken bij deze verklaring en toont aan dat eigenbelang níet het voornaamste motief is om liefdadig te geven.

In de studie wordt onderzocht wat de betekenis en de maatschappelijke functie was van het gebruik van het begrip hemelrente in de zeventiende en achttiende eeuw. Daarbij wordt gekeken naar de functie van het publiekelijk vermelden van de aard van de schenking, het geefmotief én de naam van de schenker. De studie zoomt in op de motieven en mechanismen om vrijwillig te geven. Dat is niet alleen tussen 1600 en 1800, maar ook in de huidige tijd actueel. Altruïsme, eigenbelang en wederkerigheid zijn kernwoorden in de wetenschappelijke literatuur over geefgedrag.

Hooijer komt in de studie tot de conclusie dat, hoewel eigenbelang zeker een rol speelt, hemelrente met name dient als aansporing tot het continu geven voor armenzorg'. Daarmee is hemelrente eerst en vooral een communicatiemiddel dat niet alleen vanuit kerkelijke zijde, maar ook vanuit de overheid wordt ingezet om de geldwerving in stand te blijven houden. Het gebruik van godsdienstige termen hoort in de samenleving van de zeventiende en achttiende eeuw tot de taal van alledag. Daarmee gaat het om een algemeen belang, náást het individuele belang.